Shemuel, Week 45: 14:6-24 – Superstitious Yehonatan? Shaul Attacks, and Swears

R' Mordechai Torczyner – torczyner@torontotorah.com

Yehonatan's test (continued)

1. Rambam, Moreh Nevuchim 3:37, Friedlander edition

When you read the books which I mentioned to you. you will find that witchcraft, which will be described to you, is part of the customs of the Sabeans, Kasdim, Chaldeans, and to a higher degree of the Egyptians and Canaanites. They caused others to believe, or they themselves believed, that by means of these arts they would perform wonderful things in reference to an individual person, or to the inhabitants of a whole country, although no analogy and no reasoning can discover any relation between these performances of the witches and the promised result... It is the object and centre of the whole Law to abolish idolatry and utterly uproot it, and to overthrow the opinion that any of the stars could interfere for good or evil in human matters, because it leads to the worship of stars.

2. Ramban, Commentary to Devarim 18:9

The blessed Creator, when He created everything from nothing, made the upper realms direct the lower realms which are beneath them. And He placed power over the land and all that is in it in the stars and constellations, according to their direction and gaze upon them, as has been tested by astrology.

3. Ramban, Commentary to Sefer haMitzvot, Added Commandment 8

The eighth mitzvah: We are commanded that our hearts should be complete with Gd, as it says, "You shall be complete with Hashem your Gd." This command means that we should designate our hearts for Gd alone, and believe that He alone creates all, and He is the one who truly knows the entire future, and from Him alone should we seek the future... and we should not seek it from those who gaze at the heavens and others, or we should not trust that their words will come true. But if we hear something from them, we should say, "All is in the hands of Heaven," for He changes the arrangement of the stars and constellations at will... And Avraham received this command when [Gd] came to make a covenant with him and give him children, saying, "Walk before Me and be complete."

4. Rambam, Mishneh Torah, Laws of Idolatry 11:16

All of these are words of falsehood and deception, which the early idolaters used to trick the nations to follow them, and Israel, who are wise and educated, should not follow these matters of emptiness or put the thought into their hearts that these are beneficial. As it says, "For there is no omen-reading in Jacob, and no sorcery in Israel."... Anyone who believes in these and similar matters, thinking in his heart that they are true and wise, and the Torah prohibited them, is only from among the fools and those who lack knowledge...

5. Radak to Shemuel I 14:9

אם ירצה אדם לעשות מעשה ויעשה דבר א' לאות וסי' למעשה ההוא כדי לחזק לבו ולעורר לבו לדבר ההוא זה הדבר מותר, כי אילו היו עושים רע בדבר הזה אליעזר ויהונתן לא היה עונה אותן הב"ה כהוגן ומסייע את מעשיהם... המאמר ההוא שאמר רב כך פירושו: כל נחש עושים רע בדבר הזה אליעזר ויהונתן אינו נחש וסימן ואין לסמוך עליו או לחוש ממנו אם יבא מאליו. If one wishes to perform a deed, and he does one thing as a sign for that deed in order to strengthen his heart and awaken his heart toward that action, this is permitted. Had Eliezer and Yehonatan been sinning in this, Gd would not have answered them properly, helping their deeds... That [talmudic] statement by Rav means: Any nachash and sign in which one does not perform a sign for himself from the start, as Eliezer and Yehonatan did, is not a nachash and sign. One should not rely on it or be concerned for it, if it should happen on its own.

6. Ran to Chullin 95b (and see Derashot haRan 12)

הנחש שאסרה תורה הוא התולה את דבריו בסימן שאין הסברא נותנת שיהא בהם גורם תועלת לדבר או נזק, כגון פתו נפל מידו וצבי הפסיק לו בדרך... אבל הלוקח סימנין בדבר שהסברא נודעת שהן מורין תועלת הדבר או נזקו, אין זה נחש, שכל עסקי העולם כך הם שהרי האומר שאם ירדו גשמים לא אצא לדרך ואם לאו אצא לדרך אין זה נחש אלא מנהגו של עולם!... יונתן בן שאול שבקש להכות במחנה פלשתים הוא ונושא כליו בלבד לקח זה סימן לעצמו שאם יאמרו "עלו אלינו" יהא נראה שהם יראים ממארב...

The *nachash* prohibited by the Torah is when one makes his affairs hinge on a sign which should not, logically, cause benefit or harm to his affairs. For example: If his bread falls from his mouth, or a deer crosses his path... But one who takes signs for something where logic dictates that the sign would indicate benefit or harm in the matter, that is not

nachash, for all of the world's affairs are thus. If one says, "If it rains, I won't go; if not, I will go," this is not nachash, but the way of the world!... Yonatan ben Shaul sought to strike the Plishti camp, him and his armour-bearer alone, and he took this as a sign for himself. Should they say, "Ascend to us," it would appear that they fear an ambush...

7. Rabbi Baruch halevi Epstein, Torah Temimah to Bereishit 24 #17

מה שנראה ברור בכלל ענין זה, כי באמת אינו אסור רק נחוש כזה שמנחש על המקרה עצמו מבלי להזכיר שם ד' ומבלי בקש ממנו סיעתו לסבוב מקרה זה, משום דאז יש בזה ענין כשוף...

It appears clear in this matter that in truth, the only *nichush* which is prohibited is when one links the *nichush* to the event itself, without mentioning Gd's Name and without asking Gd for aid in causing that event. Then it appears to involve magic...

14:17-24 Shaul's War

8. Malbim to Shemuel I 14:17

רצה לדעת סבת ענין זה מצד שידע מי הלך מאתם וגרם הרעש שמה. וראה כי לא נפקד איש רק יונתן ונושא כליו, אשר רחוק שאלה יולידו מהומה גדולה כזאת.

He wanted to know the reason, to know who had gone and caused the tumult there. And he saw that no one other than Yonatan and his armour-bearer were gone, and it would be unlikely that these could cause such great confusion.

9. Ralbag to Shemuel I 14:18

באורים והתומים שהיה בארון לשאל לו באלקים על דבר יונתן והחרדה הזאת אשר במחנה פלשתים אם ראו[י?] שירדפו אחריהם אם יעמדו במקומם. The *urim v'tummim*, which were in the Aron, to ask of Gd regarding Yonatan and the tumult in the Plishti camp – whether they should pursue them or remain where they were.

10. Talmud Yerushalmi, Shekalim 6:1

רבי יהודה בן לקיש אמר ב' ארונות היו מהלכין עם ישראל במדבר, א' שהיתה התורה נתונה בתוכו ואחד שהיו שברי לוחות נתונין בתוכו. זה שהיתה התורה נתונה בתוכו היה מונח באהל מועד... זה שהיו שברי לוחות נתונין בתוכו היה נכנס ויוצא עמהן... קרייא מסייע לר' יודה בן לקיש "ויאמר שאול לאחיה הגישה ארון האלקים" - והלא ארון בקרית יערים היה! מה עבדון ליה רבנן? "הגישה אלי הציץ."

Rabbi Yehudah ben Lakish said: Two Aronot traveled with Israel in the wilderness. One held the Torah, and one held the broken tablets. The one holding the Torah remained in the Tent of Meeting... The one holding the broken tablets would enter and depart with them... A text supports Rabbi Yehudah ben Lakish: "And Shaul told Achiyah: Bring forth the Aron of Gd" – Wasn't the Aron in Kiryat Yearim? And what would the Sages reply? [He meant] "Bring me the tzitz."

11. Divrei haYamim I 10:11-14

וַיִּשְׁמְעוּ פֹּל יָבֵישׁ גִּלְעָד אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשׁוּ פְלְשָׁתִּים לְשָׁאוּל: וַיָּקוּמוּ כָּל אִישׁ חַיִל וַיִּשְׂאוּ אֶת גּוּפַת שָׁאוּל וְאֵשֶׁר בָּשׁוּ פְלְשָׁתִּים לְשָׁאוּל: וַיָּקוּמוּ כָּל אִישׁ חַיִל וַיִּשְׁמְוּ אֶשֶׁר לֹא שָׁמְר וְגַם לְשְׁאוֹל בָּאוֹב לְדְרוֹשׁ: וְלֹא דָרַשׁ בַּד' וַיְמִיתֵהוּ וַיַּסֵב הַחָת הָאֵלָה בְּנִבשׁ וַיָּצוֹמוּ שָׁבְעַת יָמִים: וַיָּמֶת שָׁאוּל בְּמַעֲלוֹ אֲשֶׁר מָעַל בַּד' עַל דְּבַר ד' אֲשֶׁר לֹא שָׁמָר וְגַם לְשְׁאוֹל בָּאוֹב לְדְרוֹשׁ: וְלֹא דָרַשׁ בַּד' וַיְמִיתֵהוּ וַיַּסֵּר אָת הַמָּלוּכָה לְדַוִיד בֵּן יִשִּי:

12. Midrash, Vayikra Rabbah Emor 26:7

על חמש חטאות מת שאול:

"וימת שאול במעלו אשר מעל בד" על שהרג נוב עיר הכהנים, ועל שחס על אגג מלך עמלק.

"ועל דבר ד' אשר לא שמר" שלא שמע לשמואל, שא"ל "לשבעת הימים תוחיל עד בואי אליך" ולא עשה כן.

"וגם לשאול באוב לדרוש," ששאל באוב.

"ולא דרש בד' וימיתהו," "ויאמר שאול אל הכהן אסוף ידיך."

Shaul died for five sins:

- "And Shaul died for his trespass, trespassing against Gd" killing Nov, city of Kohanim, and sparing Agag, king of Amalek.
- "And for the word of Gd, which he did not keep" not listening to Shemuel, who told him, "Wait seven days, until I come to you," and he did not do so.
- "And he also asked of an ov, to seek" he asked of an ov.
- "And he did not seek Hashem, and He killed him" "And Shaul told the kohen: Gather in your hands."

וָגַם יָהוּדָה תִּלָּחֵם בִּירוּשַׁלָם...

14. Ralbag to Shemuel I 14:21

והנכון בעיני שהרצון בזה שעם היות ישראל בדבר זאת המלחמה בתכלית הדלות והשפלות עד שנתחבאו במקומות הנזכרים הנה אחר הגיע זאת המהומה לפלשתים היו העברים לפלשתים כאתמול שלשום בהלחמם עמם בימי שמואל שגברה יד ישראל עליהם ועל עמם במחנה סביב להכותם ולתפשם באופן שלא ישאר מהם איש. ולא עוד אלא "גם המה" ר"ל הפלשתים להיות עם ישראל אשר עם שאול ויונתן כי קצתם היו הורגים קצתם ובזה האופן היו עוזרים לישראל כאלו היו עמם:

It appears correct in my eyes that this means that even though Israel was at the height of indigence and lowliness regarding this battle, to the point that they hid in the aforementioned places, still, once this tumult struck the Plishtim, the Hebrews were against the Plishtim as they had been on the previous day and beforehand, when fighting them in the time of Shemuel, when Israel's hand was mighty against them and their nation in the surrounding camp, to strike them and catch them such that none of them would remain. Not only that, but "also them", meaning the Plishtim, were with Israel who were with Shaul and Yonatan, for some of them killed some of them, such that they aided Israel as though they were with them.

15. Abarbanel to Shemuel I 14:23

וזה ממה שיגלה שהאנשים בזמן הנצחון כלם גבורים ובעת הבהלה והרע כלם חלשים, הלא תראה שבני ישראל היו מתחבאים במערות ומהם גרים בתוך פלשתים ולא עצרו כח, וכאשר ראו הנצחון רדפו אחריהם ויכו בהם מכה רבה:

This shows that during a time of victory, people are all mighty, and in a time of tumult and trouble all of them are weak. You see that Bnei Yisrael were hiding in caves, some of them living among the Plishtim and lacking strength, and when they saw the victory they pursued them and struck them a mighty blow.

16. Abarbanel to Shemuel I 14:24

וכדי שלא יהיו טרודים במאכל ולא יפסיקו המלחמה השביע שאול את העם לאמור ארור האיש אשר יאכל לחם עד הערב, באופן שכל היום נתעסק במלחמה...

And so that they would not be distracted with the food and would not halt the war, Shaul made the nation swear, saying, "Cursed is the one who will eat bread before evening," such that they could pursue the war all day...

17. Malbim to Shemuel I 14:24

וכפי הסברא היו מתענים ביום ההוא כמו שהיה דרכם בכל עת צרה, ועתה כי נושעו הותר להם לאכול ע"פ הדין, וגזר שאול בל יאכלו כי עוד אין התשועה שלמה עד ישית אויביו הדום לרגליו...

ויש סברה שהיתה גזרתו גזירת תענית, שיתענו כל היום כדי שזכות ענוים ותשובתם תועיל אל שינקמו מאויביהם. וישראל החמירו על עצמם בשני ענינים, א] ולא טעם כל העם לחם, אף טעימה בעלמא... ב] "וכל הארץ באו ביער ויהי דבש על פני השדה" הגם שדבש אינו בכלל לחם:

Logically, they fasted that day as they normally did in times of trouble. Now, when they were saved, eating was legally permitted for them, but Shaul decreed not to eat, for the salvation was not yet complete to the point that he would set his enemies as a stool for his feet...

One could contend that he decreed a fast, to fast all day so that the merit of their suffering and their repentance would help them avenge themselves upon their enemies. And Israel were more strict upon themselves in two ways: (1) The nation did not taste *lechem*, even a taste... (2) "And the entire land came into the forest, and there was honey upon the field" even though honey is not included in *lechem*.